

Zaanpanel: lokale dialoog intocht Sint in Zaanstad

Onderzoek & Statistiek, november 2018

Resultaten Zaanpanel-enquête lokale dialoog

aanleiding

Dit jaar was de landelijke intocht van Sinterklaas op 17 november in Zaanstad. Voor Zaanstad betekende dit dat de gemeente te maken had met een bijzonder nationaal evenement dat tegelijkertijd bij verschillende maatschappelijke groepen verschillende gevoelens oproept. De maatschappelijke discussie over de betekenis van de Piet bij het Sinterklaasfeest is een discussie die in het gehele land wordt gevoerd.

Om een beter inzicht te krijgen in wat de Zaanse bevolking ervan vindt dat de intocht in 2018 in Zaanstad is georganiseerd en hoe men over de maatschappelijke discussie rond het Sinterklaasfeest denkt, is het digitale burgerpanel van Zaanstad (het Zaanpanel) in de aanloop van het evenement hierover een aantal vragen gesteld. Het onderzoek is in opdracht van en in samenwerking met de projectleiding van de Sintintoct door Onderzoek & Statistiek Zaanstad uitgevoerd.

Zaanpanel: het digitale burgerpanel van Zaanstad

Het Zaanpanel is *niet* representatief voor alle inwoners van Zaanstad. Met name oudere inwoners (vanaf 50 jaar), hoger opgeleiden en mannen zijn sterker vertegenwoordigd. De resultaten moeten daarom vooral worden opgevat als een signaal, afgegeven door een groep betrokken¹ inwoners, die (ook) via het Zaanpanel zijn of haar stem wil laten horen.

periode van onderzoek

De vragenlijst 'lokale dialoog Sintintoct' heeft van 1 november t/m 17 november jl. online gestaan. Van de ruim 2.600 Zaanpanelleden die een uitnodiging voor de enquête ontvingen, hebben 1.464 leden de enquête ingevuld. De respons is 55%. Dit is het hoogste percentage ooit behaald (vermoedelijk vanwege de actualiteit van het onderwerp).

¹ Dat het Zaanpanel bestaat uit betrokken inwoners blijkt ook uit een eerder dit jaar gehouden panelonderzoek, met daarin een vraag of men bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen had gestemd. Het bleek dat 95% van de respondenten bij dit panelonderzoek had gestemd terwijl de daadwerkelijke opkomst 51,5% was.

vragenlijst

1. Vindt u het terecht of onterecht dat er een maatschappelijke discussie gevoerd wordt over de kleur van de Piet?
2. Bent u door de discussie (meer) gaan nadenken over de betekenis van de Piet?
3. Vindt u het een goed idee dat de gemeente Zaanstad dit jaar de landelijke intocht van Sinterklaas organiseert?
4. Wilt u uw antwoord kort toelichten?
5. Wat zou de rol van de landelijke overheid moeten zijn in de discussie over de Piet? *(meerdere antwoorden zijn mogelijk)*
6. a. spanningen in de samenleving voorkomen; b. ervoor zorgen dat betrokken partijen met elkaar in gesprek gaan; c. bepalen hoe de Piet eruit ziet; d. geen; en e. anders
7. Wat zou de rol van de gemeente Zaanstad moeten zijn in de discussie over de Piet? *(meerdere antwoorden zijn mogelijk)*
  - a. spanningen in de samenleving voorkomen; b. ervoor zorgen dat betrokken partijen met elkaar in gesprek gaan;
  - c. bepalen hoe de Piet eruit ziet; d. geen; en e. anders
1. Vindt u dat er landelijk één lijn moet komen wat betreft het uiterlijk van de Piet?
2. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?
  - het Sinterklaasfeest verandert voldoende mee met ontwikkelingen in de samenleving
  - ik heb begrip voor mensen die de Piet discriminerend vinden
  - een kleine minderheid verpest het feest van Sinterklaas
  - het Sinterklaasfeest is een traditie die niets met discriminatie en onderdrukking te maken heeft
3. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?
  - het Sinterklaasfeest kan beter helemaal worden afgeschaft
  - verandering van het Sinterklaasfeest is nodig, zodat het feest kan blijven bestaan
  - het Sinterklaasfeest moet in zijn huidige vorm doorgang blijven vinden
4. Heeft u naar aanleiding van dit onderwerp nog suggesties of opmerkingen?

samenvatting

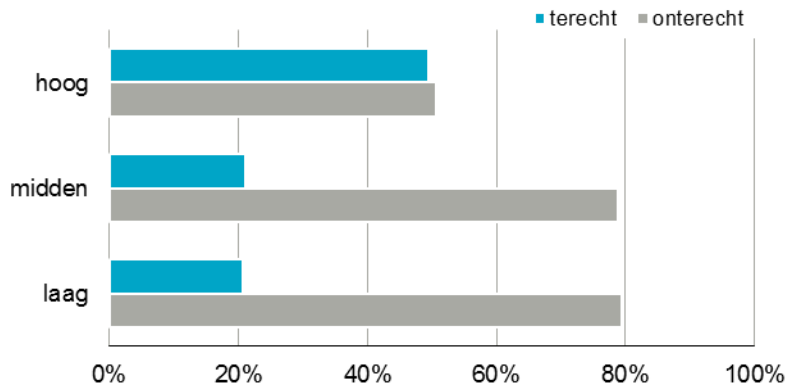
- Panelonderzoek november 2018 onder 2.600 panelleden, respons was 55%.
- Het merendeel (62%) van het panel vindt de maatschappelijke discussie over de Piet onterecht, 32% vindt het terecht.
- Vier op de tien panelleden is door de discussie meer gaan nadenken over de kleur van de Piet, voor bijna zes op de tien panelleden geldt dit niet.
- Een overgroot deel van het panel (82%) vindt het een goed idee dat Zaanstad de intocht organiseert, 8% vindt het een slecht idee (en 10% weet het niet).
- De overheid (landelijk en/of lokaal) heeft in deze discussie volgens ongeveer vier op de tien panelleden de rol om spanningen in de samenleving te voorkomen en ervoor te zorgen dat betrokken partijen met elkaar in gesprek gaan.
- Volgens 46% van het panel moet er één lijn komen in het uiterlijk van Piet, een even groot deel vindt dat elke gemeente zelf mag bepalen hoe de Piet eruit ziet.
- Conclusie n.a.v. een aantal stellingen: de traditie overheerst bij het Sinterklaasfeest, volgens een groot deel van het panel hoeft het Sinterklaasfeest niet te veranderen.

discussie terecht of onterecht?

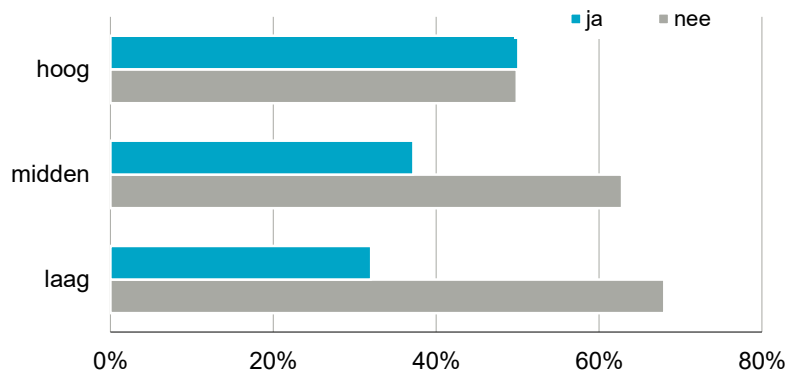
Bijna twee derde deel van het Zaanpanel vindt de maatschappelijke discussie over de Piet onterecht. Bijna eenderde deel van het panel vindt deze terecht.

Naar opleidingsniveau uitgesplitst (figuur 1) blijkt dat met name lager- en middelbaar opgeleiden significant vaker van mening zijn dat de discussie onterecht wordt gevoerd dan hoger opgeleiden, waarvoor geldt dat de meningen hierover duidelijk verdeeld zijn.

figuur 1 terechte of onterechte discussie naar opleidingsklasse

figuur 2 meer over de kleur van Piet gaan nadenken?

Voor 41% van de respondenten geldt dat men door de discussie meer is gaan nadenken over de kleur van de Piet, voor 57% is dit niet het geval. Ook hierbij blijkt, maar wat minder significant, dat hoger opgeleiden iets vaker zijn gaan nadenken dan lager en middelbaar opgeleiden over de betekenis van de Piet, namelijk 50%.

meer gaan nadenken i.r.t. discussie

tabel 2

vindt men de discussie over de kleur van Piet (on)terecht / is men meer gaan nadenken over de betekenis van de Piet? (excl. weet niet/ geen mening)						
	aantal			in %		
	terecht	onterecht	totaal	terecht	onterecht	totaal
ja	340	231	605	72%	26%	42%
nee	129	674	839	28%	74%	58%
totaal	469	905	1.444	100%	100%	100%

Van degenen die vinden dat de discussie over de kleur van de Piet *terecht* wordt gevoerd zegt bijna driekwart (72%) dat men meer is gaan nadenken over de betekenis van de Piet, 28% is er niet méér over gaan nadenken.

Van degenen die de discussie *onterecht* vinden is het merendeel (74%) niet méér gaan nadenken over de betekenis van Piet. Dit is in aantal overigens ook de grootste groep. Voor 26% van de panelleden die de discussie onterecht vinden, geldt wél dat men er meer over is gaan nadenken.

intocht in Zaanstad: goed idee?

het panel vindt het een goed idee dat Zaanstad de intocht organiseert

Een overgrote meerderheid van het panel (82%) vindt het een goed idee dat de gemeente Zaanstad dit jaar de intocht organiseert. Slechts 8% vindt het een slecht idee, 10% weet het niet.

tabel 3

het is een goed idee dat Zaanstad dit jaar de landelijke intocht van Sinterklaas organiseert		
	aantal	in %
goed idee	1.197	82%
slecht idee	115	8%
weet niet / geen mening	152	10%
totaal	1.464	100%

rol (landelijke) overheid

rol (landelijke) overheid: spanningen voorkomen, in gesprek met elkaar gaan

Wat is volgens het panel de rol van de landelijke overheid en de gemeente Zaanstad in de discussie over de Piet? Men kon meerdere antwoorden aankruisen.

tabel 4

wat is de rol van de landelijke en de lokale overheid?	Rol NL		Rol ZS	
	aantal	in %	aantal	in %
spanningen in de samenleving voorkomen	587	40%	551	38%
ervoor zorgen dat betrokken partijen met elkaar in gesprek gaan	548	37%	531	36%
bepalen hoe de Piet eruit ziet	138	9%	194	13%
geen	280	19%	309	21%
anders	321	22%	302	21%
totaal aantal antwoorden	1.874		1.887	

Het blijkt dat men niet heel verschillend denkt over de rol van de landelijke overheid en die van de gemeente Zaanstad. 40% resp. 38% van het panel vindt dat de landelijke overheid en de gemeente spanningen in de samenleving moeten voorkomen. Een iets kleiner percentage (37% resp. 26%) vindt dat men ervoor moet zorgen dat betrokken partijen met elkaar in gesprek gaan. Een klein deel van het panel, 9%, vindt dat de landelijke overheid moet bepalen hoe de Piet er uit ziet, voor de lokale overheid (Zaanstad) is wat deze rol betreft het percentage iets hoger, namelijk 13%. Eén op de vijf respondenten vindt dat de overheid hier géén rol heeft. Bij de antwoordmogelijkheid 'anders' hebben ruim 300 respondenten zo'n 400 reacties en suggesties gedaan.

rol landelijke overheid discussie

Hieronder staat de samenvatting – in een woordenwol – van de aanvullende opmerkingen bij de vraag over de rol van de landelijke overheid. Het is duidelijk dat het panel de nadruk legt op kinderfeest en traditie.

Veel geplaatste opmerkingen zijn: “de discussie is niet nodig”, “voor eens en altijd sluiten”, “duidelijk maken dat het een kinderfeest is, minder luisteren naar een schreeuwende minderheid”, “rol van de Hollandse cultuur bewaken”.

Ter illustratie enkele willekeurig gekozen quotes:

“Zwarte Piet zoals het altijd geweest is, dus zwart van de schoorsteen, hoort bij de Nederlandse cultuur en heeft totaal niets met enige vorm van discriminatie te maken”

“De overheid moet een standpunt innemen. Burgers kunnen dit onderling niet oplossen vanwege bepaalde sentimenten. Het vraagstuk wordt steeds groter terwijl dit naar mijn idee niet nodig is”.

“Klip en klaar duidelijk maken dat het een traditie is en daarom ook Zwarte Pieten. In de loop van de tijd zal (is) ook dit feest aan verandering onderhevig zijn en zal dat een eigen invulling geven.”

“Geen discussie over de Piet. Dit is een traditie en vanouds her is en blijft het de knecht van Sinterklaas, zoals ie altijd al was. Sinterklaas verander je toch ook niet.”

rol Zaanstad bij discussie

Met betrekking tot de rol van Zaanstad is de woordenwolk vergelijkbaar, met nu de woorden 'demonstraties' en 'Zaanstad' erbij.

Enkele willekeurig gekozen quotes:

"Rustige uitingen toestaan maar niet verstorend op de route"

"Terughoudend, het is niet aan Zaanstad om hier stelling in te nemen. Zaanstad gaat over de invulling en uitvoering van het feest."

"Lokaal benaderen is de beste manier om partijen bijeen te brengen. De partijen die niet in gesprek willen gaan mogen niet demonstreren (Oké. Demonstreren is een recht maar je moet weten waarom je demonstreert en dat weet je pas als in gesprek met geweest)"

"Zaanstad moet rekening houden met de gevoelens van al haar burgers. Dus meegaan in de trend dat Piet een ander uiterlijk moet krijgen en niet halsstarrig vasthouden aan achterhaalde tradities"

"En niemand bepaalt hoe Zwarte Piet er uit moet zien, zwart is zwart, dit kan in diverse schakeringen, zelfs met enige lichte kleur er door heen (roetvegen?) maar het blijven zoals het hoort....."

één lijn uiterlijk Piet?

één lijn in het uiterlijk van Piet? de meningen zijn verdeeld

Over de vraag of er één lijn moet komen in het uiterlijk van Piet, zijn de meningen duidelijk verdeeld. Ongeveer evenveel mensen vinden van wel, maar evenveel mensen vinden dat elke gemeente zelf mag bepalen hoe de Piet eruit ziet.

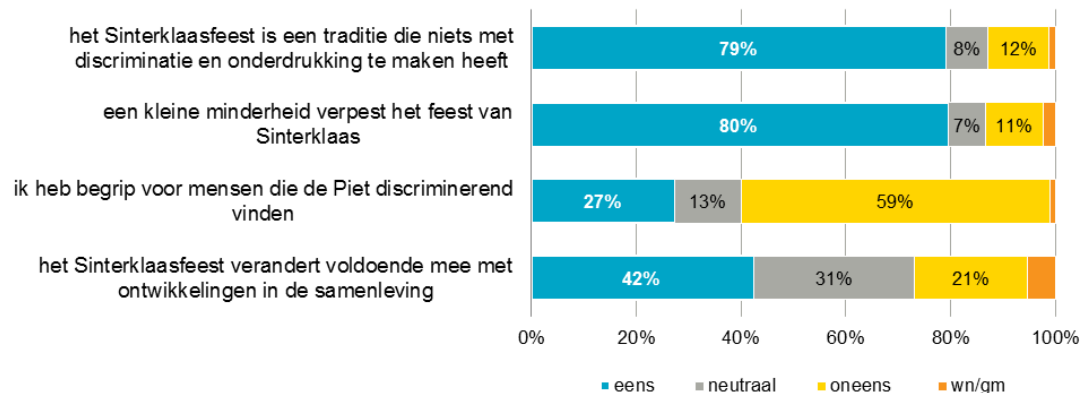
tabel 5

moet er één lijn komen in het uiterlijk van Piet?		
	N	in %
ja	679	46%
nee, elke gemeente mag zelf bepalen hoe de Piet eruit ziet	667	46%
weet niet / geen mening	118	8%
totaal	1.464	100%

stellingen (1)

Tot slot is het panel een aantal blokken met stellingen voorgelegd. Beide blokken hadden betrekking op de discussies rondom het Sinterklaasfeest. Het Zaanpanel heeft overigens géén vraag gekregen of men zelf een voor- of tegenstander is van Zwarte Piet is.

traditie overheerst bij het Sinterklaasfeest

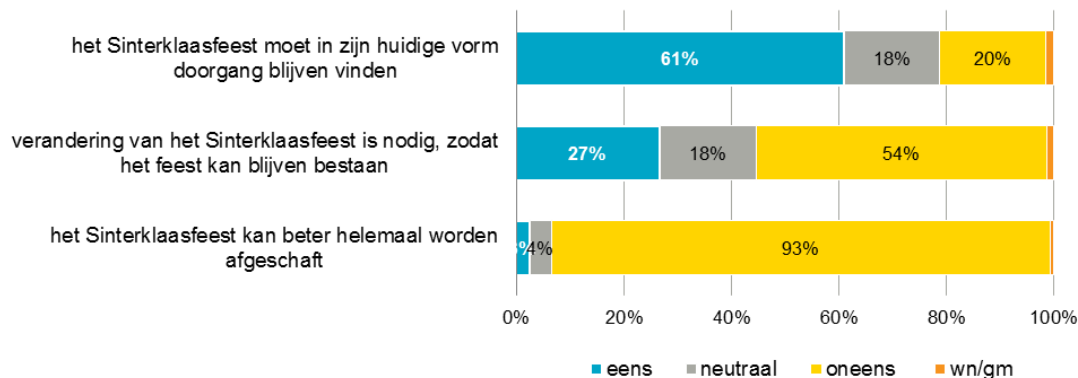

79% van het panel vindt dat het Sinterklaasfeest een traditie is die niets met discriminatie en onderdrukking te maken heeft, 12% is het juist oneens met deze stelling. 80% is het eens met de stelling dat een kleine minderheid het Sinterklaasfeest verpest, voor 11% geldt dit niet.

Een opvallend groot aandeel (59%) is het oneens met de stelling 'ik heb begrip voor mensen die de Piet discriminerend vinden'. Ruim een kwart van het panel heeft er wél begrip voor. Een relatief groot deel (42%) vindt daarnaast dat het feest voldoende met veranderingen in de samenleving mee verandert, voor 21% is dit juist niet het geval.

stellingen (2)

voor groot deel van het panel hoeft het Sinterklaasfeest niet te veranderen

61% van het panel vindt dat het feest in zijn huidige vorm doorgang moet blijven vinden, voor 20% hoeft dat niet.

Voor 54% van het panel geldt dat verandering van het Sinterklaasfeest niet nodig is, voor 27% van het panel geldt dit wel.

3% vindt dat het Sinterklaasfeest maar beter helemaal kan worden afgeschaft, 93% is het met de stelling oneens.